

Чверть віку – з новітньою українською гривнею

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державно-історико-культурного заповідника Острога

Двадцять п'ять років тому впродовж двох тижнів вересня (2 – 16 вересня) 1996 р. в Україні була проведена грошова реформа – запровадження в обіг визначеної Конституцією того ж 1996 р. національної валюти – гривні та її соті частини – копійки. Проголошення державної незалежності України 24 серпня 1991 р. обумовило необхідність створення власної національної валюти і власної грошової системи, як найважливішого гаранта цієї незалежності. Від січня 1992 р. в обіг були запроваджені попередники гривні (купоно-карбованці). Наприкінці того ж 1992 р. за ними закріпилася назва українських карбованців. 25 серпня 1996 року вийшов президентський указ «Про грошову реформу в Україні». Від 2 вересня 1996 р. Національний банк України (НБУ) вивустив у обіг банкноти номіналом 1, 2, 5, 10, 20, 50 і 100 гривень і розмінні монети номіналом 1, 2, 5, 10, 25 і 50 копійок. Одночасно НБУ припинив емісію українських карбованців, які підлягали обміну на гривні за курсом 100 тисяч карбованців – 1 гривня. Після 16 вересня 1996 року гривня ставала єдиним законним засобом платежу на всій території нашої держави.

Першого березня 2004 року НБУ затвердив графічний знак для української валюти – малу писану літеру «Г» (на фото), що нагадує двома паралельними лініями на її фоні символи дола-

ра і євро.

Зараз в обігу перебувають банкноти четвертого покоління. З 2004 року в обігу з'явилися банкноти номіналом 200 гривень, з 2006 – 500 гривень, з 2019 – тисяча. В останні роки з обігу були вилучені монети номіналом 1, 2, 5, 25 копійок, поступово відповідними монетами замінюються одно-, дво-, п'яти- і десяти- гривневі банкноти.

Постаті, що зображені на більшості банкнот і розмінних монет регулярного випуску, мають певний стосунок до історії нашого міста та краю. Володарі київської держави **Володимир Великий** (зображений на банкноті й монеті номіналом 1 гривня) та **Ярослав Мудрий** (відповідно – 2 гривні) є прямими предками наших князів **Острозьких**. Гетьмани **Богдан Хмельницький** (5 гривень) та **Іван Мазепа** (номінал 10 гривень) під час своїх військових походів перебували й зупинялися в Острозі. Хмельницький видав у нашому місті в грудні 1648 року один із своїх універсалів, а Мазепа в 1705 році – охоронну грамоту острозькому костелу на його маєтність. Свого часу визначний внесок у дослідження острозької старовини зробили вчені світового рівня **Іван Франко** (банкнота 20 гривень) та **Михайло Грушевський** (банкнота 50 гривень). Цього року в жовтні вивопнюється 175 років з часу наукової екскурсії **Тараса Шевченка** по Волині та його від-

відин Острога (наш геній зображений на 100-гривневій банкноті та ряді ювілейних і пам'ятних монет).

Що стосується власне ювілейних та пам'ятних монет України, три з них безпосередньо присвячені Острозі. Це

монети «Родина Острозьких» (10 гривень, 2004 рік, срібло, серія «Славетні роди України»); «Острозька Біблія» (100 гривень, 2007 рік, золото, серія «Духовні скарби України»); «Острозька академія» (5 гривень, 2001 рік, нельзібер, серія «Вищі навчальні заклади України»). На честь видатних випускників Острозької академії в серії «Герої козацької доби» було випущено монети **Петро Сагайдачний** (10 гривень, 2000 рік, срібло) та **Северин Наливайко** (20 гривень, 1997 рік, срібло). Пам'ятні монети увічнюють також постаті видатних випускників Острозької чоловічої гімназії (а раніше – прогімназії) **Івана Огієнка** (2 гривні, 2007 рік, нельзібер) та **Агатангела Кримського** (2 гривні, 2021 рік, нельзібер) у серії «Видатні особистості України». Зрозуміло, ювілейних і пам'ятних дат, ціна яких зростає з кожним роком, в обігу не зустрінеш. Усі загадані в цій публікації монети й банкноти (і ще багато-багато інших) можна побачити на постійній нумізматичній виставці нашого заповідника в будинку Шейнберга, колекція якої постійно поповнюється новими надходженнями. —■